

Sygn. akt I PZ 7/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)
SSN Bogusław Cudowski (sprawozdawca)
SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa A. M.
przeciwko R. Spółce z o.o. w C.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 czerwca 2015 r.,
zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w B.
z dnia 4 grudnia 2014 r.,

**oddala zażalenie i zasądza od strony pozwanej na rzecz
strony powodowej 900 zł (dziewięćset) tytułem zwrotu kosztów
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 31 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w C. oddalił powództwo o zapłatę z tytułu należności za ryczałty za noclegi w okresie od 24 września 2009 r. do 28 kwietnia 2012 r. wraz z ustawowymi odsetkami. Wyrok oparto na następujących ustaleniach faktycznych. Powód był zatrudniony kilkakrotnie przez pozwaną, tj. w okresach od 6 września 2007 r. do 31 maja 2008 r., następnie od 3 lipca 2008 r. do 23 kwietnia 2011 r., potem od 8 września 2011 r. do 28 kwietnia 2012 r. Pracował na stanowisku kierowcy w transporcie międzynarodowym.

W samochodach, którymi kierował znajdowały się dwa łóżka. Wyjazdy powoda trwały przeważnie 21-28 dni. Regulamin wynagradzania obowiązujący u pozwanej przewidywał obok diet ryczałty za noclegi spędzone w podróży trwającej: od 7 do 9 dni - ryczałt za 2 noclegi, od 10 do 13 dni - ryczałt za 3 noclegi, od 14 do 17 dni - ryczałt za 4 noclegi, od 18 do 21 dni - ryczałt za 5 noclegów, od 21 do 25 dni - ryczałt za 6 noclegów, od 26 do 30 dni - ryczałt za 7 noclegów, od 31 do 34 dni - ryczałt za 8 noclegów, od 35 do 38 dni - ryczałt za 9 noclegów, od 39 do 42 ryczałt za 10 noclegów, od 43 do 46 dni - ryczałt za 11 noclegów, pow. 47 dni - ryczałt za 12 noclegów. Wartość ryczałtu ustalono w wysokości 21 euro. Sąd Rejonowy stwierdził, że powód otrzymał od pozwanej wszystkie należności wynikające z umowy o pracę. W ocenie Sądu istotą sporu nie mógł być obowiązek pracodawcy zapłaty za noclegi, a obowiązek zapewnienia odpowiedniego odpoczynku. Sąd Rejonowy stwierdził, że nie doszło do naruszenia art. 77⁵ k.p. oraz, iż pozwana zapewniła powodowi odpowiednie warunki odpoczynku nocnego, w efekcie oddalił powództwo.

W wyniku rozpatrzenia apelacji powoda, Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z 4 grudnia 2014 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w C. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi. Podkreślił, że Sąd Rejonowy nie wskazał na jakich oparł się ustaleniach oraz na jakiej podstawie prawnej (przepisach), których oceny był zobowiązany dokonać, oddalając powództwo. Ponadto, że ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego dotyczyły okoliczności niespornych pomiędzy stronami, tj. kolejnych terminowych umów o pracę, wymiarów i wyposażenia kabiny samochodu, którym jeździł powód, średnich ilości dni w miesiący, w których pozostawał poza granicami kraju. Zauważył, że w przedmiotowej sprawie roszczenia powoda dotyczyły okresu zarówno przed wejścia w życie ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 246), jak i po jej wejściu w życie. Okolicznością niewyjaśnioną pozostała kwestia związana z regulaminem wynagradzania obowiązującym u pozwanej, który przewidywał obok diet - ryczałty za nocleg. W kontekście § 9 ust. 4 w zw. z ust. 2 rozporządzenia dnia 19 grudnia 2002 r. Sąd Okręgowy podkreślił, że pracodawca ma obowiązek ponieść koszty związane z noclegiem pracownika - kierowcy, a uchylenie tego obowiązku

następuje jedynie wówczas, gdy zapewnia on bezpłatny nocleg w warunkach hotelowych. Nie koreluje z nim nocowanie w kabinie samochodowej (nawet wyposażonej w liczne udogodnienia). Uwzględniając powyższe, Sąd Okręgowy stwierdził, że wydanie wyroku w tej sprawie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego zażaleniem, wnosząc o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Zarzucono naruszenie: 1/ art. 386 § 4 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie w sytuacji, gdzie Sąd I instancji rozpoznał istotę sprawy, a sprawa nie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości; 2/ art. 386 § 6 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c., art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 162 k.p.c. oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji - poprzez zastąpienie inicjatywy dowodowej powoda w niemalże całym zakresie, który Sąd Okręgowy uznaje za istotny dla sprawy i wskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku czynności do wykonania w toku dalszego postępowania przez Sąd Rejonowy w postaci nakazania mu przeprowadzenia ustaleń i uzupełnienia materiału dowodowego w zakresie nieobjętym zarzutami apelacji, nakazanie przeprowadzenia Sądowi Rejonowemu z urzędu dowodu z opinii biegłego, o którym powód nie wnioskował i przeprowadzania ustaleń w oparciu o ten dowód.

W odpowiedzi na zażalenie powód wniósł o jego oddalenie w całości jako bezzasadnego oraz zwrot kosztów postępowania zażaleniowego od pozwanej według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić w razie nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Z kolei zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, o którym mowa w

art. 394¹ § 1¹ k.p.c., ma służyć skontrołowaniu, czy zaskarżone orzeczenie zostało prawidłowo wydane w jednej z ww. sytuacji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że ten środek odwoławczy nie służy ocenie prawidłowości czynności procesowych sądu podjętych w celu wydania rozstrzygnięcia, ani także zaprezentowanego przez ten sąd poglądu na temat wykładni prawa materialnego mającego zastosowanie w sprawie. Zakres kognicji Sądu Najwyższego przy rozpoznawaniu zażalenia, o którym mowa w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ogranicza się wyłącznie do dokonania oceny, czy istniała formalna, procesowa podstawa do uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 marca 2015 r., I CZ 30/15, LEX nr 1683404; 2 kwietnia 2015 r., I CZ 34/15, LEX nr 1677127; 9 kwietnia 2015 r., II CZ 10/15, LEX nr 1711689).

Uwzględniając powyższe, zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. podniesiony w zażaleniu mieści się z zakresie kognicji Sądu Najwyższego jako sądu rozpoznającego zażalenie, o którym mowa w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Zarzut ten jest nieuzasadniony. Z zaskarżonego orzeczenia wynika, że Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności zakwestionował przyjęty przez Sąd Rejonowy pogląd prawny, że powodowi nie należała się wypłata ryczałtów za nocleg ponieważ miał zapewnione miejsce do spania w kabinie samochodu, którym kierował. W tym miejscu należy podkreślić, że o obowiązku pracodawców zapewnienia pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku kierowcy w transporcie międzynarodowym bezpłatnego noclegu umożliwiającego regenerację sił wypowiedział się kilkakrotnie Sąd Najwyższy (zob. uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14, OSNP 2014 nr 12, poz. 164; wyrok Sądu Najwyższego z 4 września 2014 r., I PK 7/14, LEX nr 1515145). Sąd Najwyższy podkreślił, że zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży

służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.), co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy. Przedstawiona wykładnia Sądu Najwyższego wpływa na ocenę, które okoliczności faktyczne są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy o zapłatę ryczałtów za nocleg, co determinuje również kierunek postępowania dowodowego.

Powyższe stanowisko Sądu Najwyższego zostało uwzględnione w zaskarżonym wyroku Sądu Okręgowego, a nie zostało uwzględnione przez Sąd Rejonowy. Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego oparto na założeniu sprzecznym z przedstawioną wyżej wykładnią Sądu Najwyższego, co miało wpływ na przeprowadzone przez ten Sąd postępowanie dowodowe i jego zakres. W tych okolicznościach uzasadniona była ocena Sądu II instancji, że brak wystarczających dowodów pozwalających na zmianę zaskarżonego orzeczenia Sądu Rejonowego.

Mając na względzie powyższe, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.